Eduskunta
Lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Viite Lausuntopyyntönne 23.4.2018

HALLITUKSEN ESITYS 30/2018 VP. EDUSKUNNALLE LAEIKSI RIKOSLAIN, PAKKOKEINOLAIN JA POLIISILAIN 5 LUVUN MUUTTAMISESTA (TERRORISMIRIKOSDIREKTIIVI)

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Suojelupoliisin kirjallista lausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä. Pyydettynä lausuntonaan Suojelupoliisi esittää kunnioittavasti seuraavaa:

Ehdotettavan lain tarkoituksena on saattaa lainsäädäntö vastaamaan direktiivin (2017/541/EU) vaatimuksia. Muutokset perustuvat siten kansainvälisiin kriminalisointivelvoitteisiin. Suojelupoliisi pitää kriminalisointivelvoitteita oikein toimeenpantuna ja esitystä hyvin perusteltuna. Suojelupoliisi katsoo, että ehdotetut lakimuutokset ovat kannatettavia.

Lakiesityksellä terroristisessa tarkoituksessa tehtyjä rikoksia koskevaa rikoslain 34 a luvun 1 §:ää ehdotetaan muutettavaksi niin, että teon olisi oltava omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa jollekin maalle tai kansainväliselle järjestölle. Maan asemesta laissa nykyisin mainitaan valtio. Suojelupoliisin yhtyy lakiehdotuksessa esitettyyn kantaan, jonka mukaan terrorismi on aihetta nähdä laajemmin yhteiskuntaan kohdistuvana rikoksena. Esitetty muutos on omiaan selkeyttämään tätä.

Lakiesityksellä matkustamista terrorismirikoksen tekemistä varten koskevaa rikoslain 34 a luvun 5 b §:ää ehdotetaan muutettavaksi niin, että siitä poistetaan nykyiset tekijää ja matkustamisen kohdetta koskevat rangaistavuuden rajaukset. Ehdotettu rangaistussäännös olisi parannus nykytilaan, sillä se laajentaisi matkustusrikoksen alaa nykyisestä poistaen voimassaolevassa laissa olevan rajoituksen, jonka mukaan henkilö ei voi syyllistyä matkustamisrikokseen matkustaessaan kansalaisuus- tai pysyvään asuinvaltioonsa.

Suojelupoliisi tuo esiin, että sen näkemyksen mukaan lakiesityksellä täytäntöön pantavaksi ehdotettavat kansainväliset kriminalisointivelvoitteet eivät kuitenkaan vastaa kaikkiin vierastaistelijailmiöstä muodostuviin ongelmiin. Matkustusrikos on edelleen luonteeltaan valmistelurikos suhteessa muihin terrorismikriminalisointeihin. Sen soveltamiseksi on kyettävä osoittamaan, että henkilön aikeena jo sillä hetkellä kun hän matkustaa on tehdä jokin rikoslain 34 a luvussa tarkoitettu rikos. Vaikka voitaisiin osoittaa henkilön matkanneen konfliktialueelle ja osallistuvan siellä terroristijärjestön aseelliseen toimintaan, ei vielä välttämättä tarkoita sitä, että olisi syytä epäillä hänen syyllistyneen matkustusrikokseen.

Suojelupoliisin näkemyksen mukaan kansallisesti olisikin edelleen tarkasteltava, mahdollistavatko rikoslain terrorismia koskevat kriminalisoinnit riittävän

tehokkaan puuttumisen terroristisessa tarkoituksessa tehtävän toiminnan eri ilmenemismuotoihin, etenkin vierastaistelijailmiön osalta. Viimeaikaisen oikeuskäytännön valossa esimerkiksi Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä vaikuttaisi edelleen olevan eroavaisuuksia terrorismirikosten kriminallisointien tehokkuuden osalta.

Suojelupoliisi tuo esiin yhtenä mahdollisuutena säätää rangaistavaksi esimerkiksi osallistuminen aseellisen ryhmän toimintaan. Vertailevasti esimerkiksi Tanskan rikoslain 114 g §:n mukaan se, joka osallistuu luvattoman sotilaallisen ryhmän toimintaan, tuomitaan sakkoihin tai vankeuteen enimmillään kahdeksi vuodeksi. Norjan rikoslain 145 §:n mukaan se, joka lainvastaisesti osallistuu sotilaalliseen toimintaan aseellisessa konfliktissa ulkomailla, tuomitaan vankeuteen enimmillään kuudeksi vuodeksi. Yritys on rangaistava. Nämä kriminalisoinnit eivät perustu kansainvälisiin kriminalisointivelvoitteisiin.

Suojelupoliisin päällikkö
Poliisineuvos Antti Pelttari

Ylitarkastaja Antti Wahlroos